

TÓTH JÓZSEF

Az európai betétbiztosítási és bankszanálási rendszerek jellemzői és azok finanszírozása

Az Európai Parlament és az Európa Tanács 2014-ben közös irányelvekben fogalmazta meg elvárásait egyrészt a bankok és befektetési vállalkozások szanálási mechanizmusára, másrészt a betétbiztosításra vonatkozóan. A szanálási mechanizmus erősítésére az euróövezet tagállamaiban alkalmazandó, az irányelveknek megfelelő rendelet alapján létrejön az Egységes Szanálási Alap, amely a bajba kerülő hitelintézetek, befektetési vállalkozások szanálásának pénzügyi hátterét biztosítja, míg az irányelvek alapján a nem euróövezeti tagállamok saját, nemzeti szanálási alapot hoznak létre. Cikkünkben a betétbiztosítási és szanálási folyamatot elemezzük, továbbá számítással támasztjuk alá azt az állításunkat, amely szerint az Európai Bizottság által előzetesen 55 milliárd euró nagyságúra tervezett Egységes Szanálási Alap vagyona az eredeti tervekhez képest nagyobb lesz.*

Journal of Economic Literature (JEL) kód: E53, E58, G20, G21, G28, G38.

Az Európai Bizottság, az Eurócsoport és az Európai Központi Bank elnökének tett jelentésében Herman Van Rompuy a gazdasági és pénzügyi unió stabilitását szolgáló intézkedések implementálását javasolta négy témakör felvázolásával (*Van Rompuy* [2012]). Ezek egyike az integrált pénzügyi rendszer megteremtésének szándéka volt. Ezt az integrált pénzügyi rendszert napjainkban egyszerűen csak bankunióknak nevezzük. A bankunió pilléreit több rendelet, illetve irányelv szabályozza az Európai Unióban.

Az Európai Parlament 2013. szeptember 12-én fogadta el az Európai Bizottság egységes felügyeleti mechanizmusra vonatkozó javaslatait, amelyek 2014 novemberétől jelentős változásokat hoztak az európai bankok felügyeletében. A mechanizmusban való részvétel minden eurót használó tagállam számára kötelező, azonban más európai uniós tagállam is csatlakozhat a rendszerhez. A rendszerkockázatot jelentő nagybankok bizonyos mérlegfőösszeg fölött automatikusan az Európai Központi Bank egységes felügyelete alá kerültek, mint ahogyan minden tagállam – ideértve a rendszerhez csatlakozott országokat is – három-három legjelentősebb bankja is.

* A tanulmányban foglaltak a szerző saját kutatásán alapulnak, és személyes nézeteit tükrözik.

A többi hitelintézet anyaországi közvetlen és európai közvetett felügyelet alatt folytatja tovább működését.

Az egységes bankfelügyeleti tevékenység szabályozása után 2014-ben további pil-lérekkel bővült a bankunió. Az Európai Parlament és az Európa Tanács áprilisban adta ki közös betétbiztosítási rendszerekre vonatkozó irányelvét (*Európai Parlament és Tanács [2014a]*), egy hónappal később a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó intézkedésekre vonatkozó irányelvét (*Európai Parlament és Tanács [2014b]*), és ugyanebben a témában rendeletét, amely csak az euróövezet tagállamaira vonatkozik (*Európai Parlament és Tanács [2014c]*). Meg kell jegyeznünk, hogy az európai uniós rendeletek általában az Európai Unió egész területén alkalmazandók, de a szanálásról szóló itt említett rendelet önmaga szűkíti le alkalmazásának területi hatályát.

Mindamellet, hogy az említett irányelvek és a rendelet keretet adnak a betétbiztosításhoz, valamint a bankszanáláshoz kapcsolódó feladatoknak, eljárásoknak, rögzítik a rendszerek működtetéséhez szükséges pénzeszközök rendelkezésre bocsátásának szabályait is. Az eurót használó tagállamokra vonatkozó rendelet szerint a szanálások finanszírozását egy, a tagállamoktól független alap, az úgynevezett Egységes Szanálási Alap létrehozásával kell megoldani.

Bár tanulmányunk a bemutatott irányelvek alapján létrejövő európai betétbiztosítási és bankszanálási rendszerekről szól, megjegyezzük, hogy Magyarországon a 2014. évi XXXVII. törvény rendelkezik a pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről. A jogalkotó ebben a törvényben határozza meg a bankok és befektetési szolgáltatók szanálásával kapcsolatos szabályokat. A törvény hatálybalépésével egyidejűleg létrejött a Szanálási Alap. A törvényi szabályozás mellett a szanálási feladatkörében eljáró MNB ajánlást adott ki, amelyben a későbbiekben bemutatásra kerülő helyreállítási tervek elkészítésével kapcsolatos elvárásait fogalmazta meg.

Számos cikk, kutatás foglalkozik az integrált pénzügyi rendszer, a bankunió buktatóival és előnyeivel.

A bankunió fő célja a pénzügyi stabilitás biztosítása, az integráció elmélyítése, ami az Európai Unión belül nemzeti szinten már nem biztosítható. *Schoenmaker [2011]* azt bizonyítja, hogy a pénzügyi stabilitás fenntartása, a pénzügyi integráció elmélyítése és pénzügyi politikák nemzeti szintű érvényesítése közül minden esetben csak kettő valósítható meg, bármely kettő cél kitűzése kizárja a harmadik cél teljesülését. Ezt pénzügyi trilemmának nevezi. A gyakorlatban is jól megfigyelhető a trilemma, mivel a határokon átnyúló banki, befektetési szolgáltatások térnyerése jól érzékelhetően nem kezelhető elkülönült nemzeti politikákkal, vagy ha azzal is történik, akkor vagy a pénzügyi egyensúly, vagy a pénzügyi integráció mélyülése sérül.

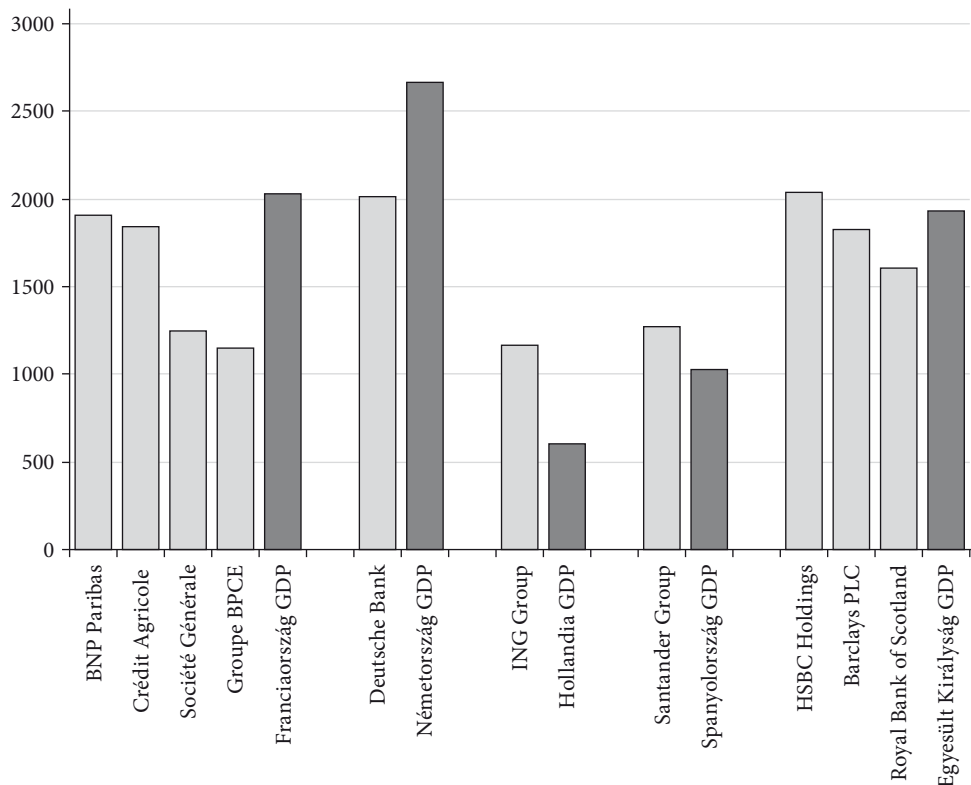
Vítor Constâncio, az Európai Központi Bank alelnöke 2013 februárjában, Helsinkiben tartott előadásában a bankunió kialakításának szükségszerűségét a következőképpen indokolta: hatalmas nagybankok alakultak, számtalan irányba kiterjedő, összetett ügyletekkel. Egy bank nemzeti keretek között kerül bajba, mégis – a kiterjedtsége miatt – a probléma nagyon hamar áttérjed az EU más országra (*Constâncio [2013]*).

Az 1. ábra is jól mutatja, hogy az egyes tagállamok rendszerkockázatot jelentő nagyobb bankjainak 2012. december 31-i mérlegfőösszege önmagában meghaladja a székhelye szerinti tagállam 2012. évi GDP-jét (Tóth [2014]).

1. ábra

Európai nagybankok mérlegfőösszege és az anyaországok GDP-je

Milliárd euró

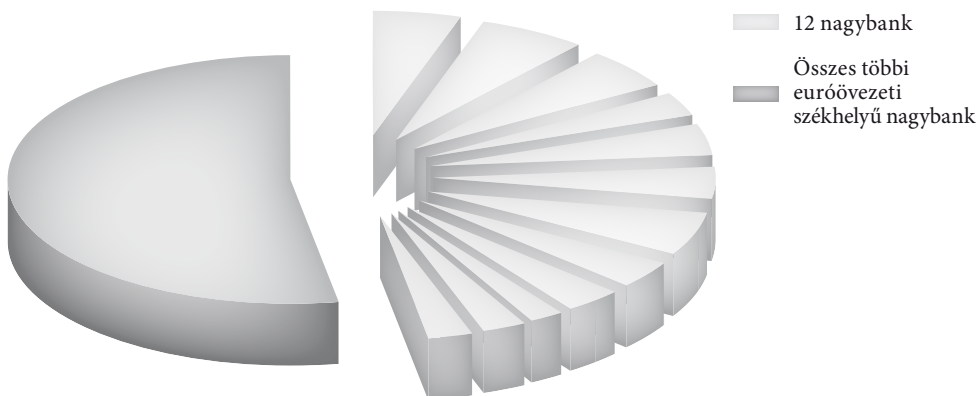
Forrás: saját szerkesztés a bankok konszolidált beszámolóit és az Eurostat adatait alapján (Tóth [2014]).

Ha vizsgálódásunkat leszűkítjük csak az euróövezet tagállamaira, a hatalmas nagybankok dominanciájára egy másik szemléletes példát kapunk. Az euróövezet 12 nagybankjának (BNP Paribas, Crédit Agricole, Deutsche Bank, Société Générale, Groupe BPCE, ING Group, Santander Group, UniCredit, Rabobank, Intensa Sanpaolo, BBVA Group, Commerzbank) ügyfelekkel szembeni kötelezettsége az euróövezet összes hitelintézetében elhelyezett betétek értékének 47,27 százalékát adja. Ezt az aszimmetriát a 2. ábrával szemléltetjük.

Claessens és szerzőtársai [2010] azt bizonyítja be, hogy a nemzeti hatóságok egy bankválság idején csak a hazai piacon lévő intézményre tekintettel hoznak döntéseket, az intézmény határon átnyúló tevékenységéhez kapcsolódó válság megoldásával nem foglalkoznak, ami szintén a trilemma egyik alkotóelemére utal. *Engineer*

2. ábra

Nagybankok és minden más bank ügyfelekkel szembeni kötelezettségének megoszlása az euróövezetben 2012. december 31-én

Forrás: saját szerkesztés a bankok konszolidált beszámolóí és az Európai Központi Bank adatai alapján.

és szerzőtársai [2012] álláspontja szerint a nemzeti betétbiztosítás jelenlegi rendszere azért ilyen töredezett, mert a nemzeti betétbiztosítással foglalkozó szakhatóságok eltérő érdekeik miatt nem működnek együtt más tagállambeli társhatóságokkal.

Howarth–Quaglia [2014] a pénzügyi trilemmára építve, egy negyedik tényezőt is figyelembe vesz, nevezetesen a monetáris unióhoz való tartozást az eurót használó országok esetében. A közös valuta bevezetésével ezek az országok olyan eszközök alkalmazásának lehetőségéről mondtak le, amelyek egy kedvezőtlen folyamat bekövetkezésekor korábban alkalmazhatók voltak a nemzeti jegybankok által. Ez viszont növelte pénzügyi instabilitásukat.

Micossi és szerzőtársai [2013] álláspontja szerint a bankunió intézményei kialakításának és szabályozásának folyamatában túlságosan előtérbe került a szanalási folyamat, háttérbe szorítva a betétbiztosítási rendszer egységesítésének szándékát. Ugyanezzel a problémával foglalkozik Pisany-Ferry és szerzőtársai [2012], amikor tisztán nemzeti szinten maradó betétbiztosítási rendszerek kockázatára hívja fel a figyelmet. Javaslatára szerint két lehetőség áll rendelkezésre: 1. a nemzeti szinten maradó betétbiztosítási rendszereket is biztosítani lehetne, 2. a betétbiztosításra rendelkezésre álló források bizonyos része a nemzeti betétbiztosítási hatóság, míg a másik része egy európai szintű központi rendszer kezelésében maradna. Gros–Schoenmaker [2014] más megoldást keres, amikor egy európai szanalási és betétbiztosítási hatóság (European Deposit Insurance and Resolution Authority, EDIRA) létrehozását javasolja. Ahogyan azt később látni fogjuk, a szanalási, illetve a betétbiztosítási irányelvek implementálásával ez az elképzelés részben meg is valósul.

A következő fejezetekben a betétbiztosítási és szanalási rendszerek működésének folyamatát elemezzük. A szabályozás hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra is vonatkozik, azonban elemzésünket, megállapításainkat csak a hitelintézeti tevékenységre szűkítjük.

Az európai betétbiztosítási rendszerek

Európai Parlament és az Európa Tanács betétbiztosítási rendszerekre vonatkozó irányelve szerint minden tagállamban működni kell legalább egy betétbiztosítási rendszernek (*Európai Parlament és Tanács [2014a]*). Az Európai Bizottság betétbiztosításokra vonatkozó elemzése szerint általában egy betétbiztosítási rendszer működik a tagállamokban, ez alól kivételt képez Ausztria, ahol 5 ilyen rendszer van, Németországban 4, míg Olaszországban, Cipruson, Portugáliában 2-2 betétbiztosítási rendszer garatálja a biztosított betéteket (*Cannas és szerzőtársai [2014]*). Ezekben az országokban a szakosodás általában a betétgyűjtők típusai szerint történik: vannak olyan betétbiztosítók, amelyek a szövetkezeti hitelintézetek által gyűjtött betéteket biztosítják, vannak olyanok, amelyek a kereskedelmi bankok, mások pedig a szakosított hitelintézetek által gyűjtött betéteket garatálják.

Az Európai Unió tőke megfelelési irányelve (*Capital Requirement Directives*), a CRD IV. szabályozása (*Capital Requirement Rule, CRR*) szerint egy hitelintézet csak akkor szedhet betétet egy tagállamban, ha a székhelye szerinti tagállamban tagja egy betétbiztosítási rendszernek (*Európai Parlament és Tanács [2013a], [2013b]*). Tehát az nem feltétele a betétek szedésének, hogy egy hitelintézet tagja legyen azon tagállam betétbiztosítási rendszerének, ahol a betéteket szedi, elegendő, ha a székhelye szerinti rendszernek a tagja. Ez úgy is megfogalmazható, hogy a betétbiztosítási rendszerek a más tagállamban létesített fióktelepeknél elhelyezett betétekre is védelmet nyújtanak. A kártalanítások kifizetése és a kifizetésekhez kapcsolódó tájékoztatás nyújtása – a székhely szerinti rendszer utasításainak megfelelően – a fogadó tagállam betétbiztosítási rendszerének kötelezettsége. A kifizetendő összeget a székhely szerinti rendszer bocsátja rendelkezésre, sőt a másik rendszer kifizetéseivel kapcsolódó többi költséget is megtéríti.

Egy másik tagállam érintettsége nem csak fióktelepek létesítésekor és fenntartásakor lehetséges, előfordulhat olyan eset is, amikor a hitelintézet megváltoztatja székhelyét, így más tagállam betétbiztosítási rendszerének lesz a tagja. Ebben az esetben a bank által az előző 12 hónapban befizetett hozzájárulást az új rendszer kapja meg. A szabályozás megengedi azt is, hogy – részben átvitt tevékenységre tekintettel – a hitelintézet csatlakozzon az új tevékenységnek helyet adó tagállam betétbiztosítási rendszeréhez is. Amennyiben ilyen történik, a biztosított betétek arányában kell átvinni az előző 12 hónapban befizetett hozzájárulást.

Joggal vetődik fel a kérdés, mi történik abban az esetben, ha a hitelintézet a betétbiztosítási rendszer tagjaként nem teljesíti a kötelezettségeit. Ilyenkor azonnal értesíteni kell az érintett felügyeleket (hiszen lehet több is), amelyek a betétbiztosítási rendszerrel vagy rendszerekkel egyeztetve intézkedéseket hoznak a hitelintézet tagságából eredő kötelezettségei teljesítésének kikényszerítésére. Ez a kikényszerítés szankciók alkalmazását is jelentheti. Végző esetben a hitelintézet kizárható a betétbiztosítási rendszer tagjainak sorából, ami a betétgyűjtési tevékenység felfüggesztésével is jár. Fontos azonban hozzátenni, hogy a kizárásig gyűjtött betétek egy esetleges felfüggesztés esetén is biztosítva maradnak.

A betétbiztosításra vonatkozó irányelv alapján a biztosított betét és a hozzá kapcsolódó felhalmozott kamatok kártalanítási határa betétesenként és hitelintézetenként

100 ezer euró. Az e fölötti betét összege (néhány kivételtől eltekintve) nem biztosított, és nem terjed ki más hitelintézet, pénzügyi vállalkozás, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító, hatóság, nyugdíjalap által elhelyezett betétre, valamint a pénzműködéshez kapcsolható betétekre sem.

A kifizetés pénzneme lehet a betétbiztosítás helye szerinti tagállam pénzneme, a számlatulajdonos tartózkodási helye szerinti pénznem, a számla fenntartásának helye szerinti pénznem, euró vagy a számla pénzneme.

A kártalanítást viszonylag gyorsan, hét napon belül ki kell fizetni. Ha több betétese van egy betétnek, akkor egyenlő mértékben kell számításba venni a betéteseket, azonban a kártalanítást késleltetni lehet, ha a betét jogosultja nem tisztázott, a betét jogvita tárgya, korlátozó intézkedések érvényesek a betétre, alvó betéthez kapcsolódik a kártalanítás.

Az irányelv szerint a tagállamok ellenőrzik, hogy harmadik országbeli intézet európai uniós fióktelepére vonatkozóan az irányelvben megfogalmazottak – különösen a kártalanítási összeghatárra és a betétvédelem hatókörére vonatkozóan – teljesülnek-e. Amennyiben nem teljesülnek, a tagállamok előírhatják, hogy a fióktelep csatlakozzon a betétbiztosítási rendszerhez.

Nézzünk egy példát! Tegyük fel, hogy egy Brazíliában bejegyzett bank fióktelepet alapít Portugáliában! Ebben az esetben a portugál szakhatóság ellenőrzi, hogy a fent bemutatott irányelvnek megfelel-e a brazil betétbiztosítási rendszer. Többek között azt is vizsgálja, hogy a portugál fióktelepnél elhelyezett betétek a brazil szabályok szerint biztosítva vannak-e legalább 100 ezer euró nagyságban, azaz szükség esetén fizet-e a brazil betétbiztosítási alap. Ha a válasz nem, akkor a fióktelepnek csatlakoznia kell a portugál betétbiztosítási rendszerhez.

Mivel a kártalanítási határ egy adott hitelintézetben elhelyezett betétre vonatkozik, az ügyfeleknek káruk keletkezhet, ha bankok egyesülnek, vagy leányvállalatok fiókteleppé alakulnak. Előfordulhat ugyanis, hogy két különböző intézetben elhelyezett betét külön-külön nem haladja meg a kártalanítási határt, de például egyesülés révén létrejövő új intézmény esetén a betétek összeadónak, így a betétek értéke a kártalanítási határ fölé kerül. Annak érdekében, hogy az intézmények ügyfelei ne kerüljenek ehhez hasonló helyzetbe, az átalakulásról – annak hatálybalépését megelőző legalább egy hónappal korábban – tájékoztatni kell a betéteseket. Ekkor az értesítést követő három hónapon belül dönthet úgy a betétes, hogy bármilyen büntető díj kivétele nélkül átviszi egy másik intézetbe betétjét, ha annak összevont összege az átalakulás következtében meghaladná a biztosítási határt.

A betétbiztosítási rendszer finanszírozása

A betétbiztosítási rendszer finanszírozásának alapforrása a bankok évenkénti befizetéseiből származik. A tagállamoknak 2024. július 3-ára kell elérni az úgynevezett célszintet, amely a biztosított betétek 0,8 százalékának megfelelő összeget jelenti. A rendszer pénzeszközait csak alacsony kockázatú eszközökbe lehet fektetni.

Az alap pénzt az ügyfelek kártalanítására kell fordítani, azonban a tagállamok engedélyezhetik, hogy alacsony rendszerkockázat idején a rendszerek a rendelkezésre

álló pénzeszközeiket alternatív módon használhassák fel. Ezt azonban egyeztetni kell a szanalási hatósággal és felügyelettel. Ilyen alternatív felhasználás lehet például a más hitelbiztosítási rendszernek biztosított kölcsön.

Fontos megjegyeznünk, hogy a betétbiztosítási rendszerek nemzeti szinten maradnak, azaz még az euróövezet tagállamai sem hoznak létre egységes betétbiztosítási alapot – tehát *Gros–Schoenmaker* [2014] javaslata a betétbiztosítási rendszerekre vonatkozóan nem teljesül.

A betétvédelmi pénzügyi alapok integrációjának elmaradására csak részben magyarázható azzal, hogy ezek a nemzeti rendszerek különböznek egymástól, hiszen az irányelv implementálásával a fő szabályok ugyanazok maradtak. *Móra* [2013] megállapítása szerint a tagállamok még azt sem támogatják, hogy a betétvédelmi rendszerek kötelezően hitelt nyújtsanak egymásnak. Ebből arra következtet, hogy a meglévő pénzügyi alapok összevonásának és felhasználásnak szándéka nagy ellenállásba ütközne.

Vannak olyan tagállamok, ahol a betétbiztosítási alapok vagyona még meg sem közelíti a már említett 0,8 százalékos szintet, míg más tagállamokban felhalmozott betétvédelmi vagyont ezt a szintet már meghaladja (2012. év végi adatok alapján Magyarország is ebbe a körbe tartozik). Természetesen az előbbieknél előny, míg az utóbbiaknak hátrányt jelentene a közös pénzügyi alap azonnali létrehozása.

További problémát jelent, hogy ha a kisebb biztosított betéti állományú tagállamokban felhalmozott betétvédelmi vagyont közös alapba vezetnék át, előfordulhatna, hogy a kisebb betéti állományú betétbiztosítási rendszerek által gyűjtött pénzt felhasználhatnák az európai nagybankokban elhelyezett betétekhez kapcsolódó kifizetésekre. Ebben az esetben az 1. és a 2. ábrán szemléltetett nagybanki dominancia miatt azokat a bankokat is pótbefizetés terhelné, amelyek már korábban hozzájárultak a kisebb betétvédelmi alap 0,8 százalékos szintjének eléréséhez. Mindemellett azonban az is igaz, hogy a közös alap létrehozásával a kisebb rendszerek által biztosított betétek egy jóval nagyobb alap garanciájára számíthatnának.

A szanalási mechanizmus

Általános szabályok

Az eurót használó tagállamokra érvényes szanalási mechanizmusra vonatkozó irányelv, valamint rendelet (*Európai Parlament és Tanács* [2014b], [2014c]) jelentős változást hoz a szorult helyzetbe került intézmények szanalási folyamatában. Az egységes mechanizmussal megtörik Schoenmaker trilemmája, hiszen nemzeti szintről európai uniós szintre emelkedik a pénzügyi stabilitás egyik tényezőjének kezelése. Megjegyezzük, hogy az egységes felügyeleti mechanizmus implementálása is hasonló célt szolgál (*Tanács* [2013]).

Amennyiben korábban egy kormányzat el akarta kerülni, hogy egy, a tagállamban működő intézmény ellen felszámolási eljárás induljon, a pénzügyi stabilitás

fenntartása érdekében adófizetői pénzből kimentette (*bail out*) a bajba került bankot, befektetési vállalkozást. Az új eljárás szerint a biztosított betétek tulajdonosait ide nem értve, a hitelezők fogják feltőkésíteni (*bail in*) az intézményt, de más eszközök is rendelkezésre állnak a bankok szanálásához (ezeket később mutatjuk be).

A szanálás célja a kritikus funkciók folyamatos működésének biztosítása, a pénzügyi stabilitást veszélyeztető kedvezőtlen hatás és a közpénzek igénybevételeinek elkerülése, a betétesek és hitelező ügyfelek pénzének és eszközeinek védelme.

Ahhoz, hogy világos szanálási folyamat alakuljon ki, több feltételnek kell teljesülnie. Először is szükség van felügyeleti tevékenységtől független szanálási hatóságra, amely az intézmények által készített helyreállítási terv alapján minden egyes intézmény esetén elkészíti a hitelintézet szanálási tervét. Felhívjuk a figyelmet azonban, a szanálási mechanizmusban nemcsak a szanálási hatóság, hanem a felügyelet is részt vesz. A feladatok ugyan jól elkülönítettek, azonban bizonyos intézkedések végrehajtása a felügyelethez tartozik, míg más intézkedések implementálása a szanálási hatóság feladata.

Az intézményeknek maguknak kell elkészíteniük a helyreállítási tervüket, amelyet évente frissíteniük kell. Ebben a tervben az intézmény nem számolhat azzal, hogy majd állami támogatást kap szorult helyzetében, ezzel szemben a tevékenységének helyreállítására többféle megoldási lehetőséget kell bemutatnia, felkínálnia.

A tervet a felügyelet számára kell elküldeni. A helyreállítási terv birtokában a felügyelet – amennyiben indokolt, más tagállambeli felügyelettel is tárgyalva – eldönti, hogy a terv végrehajtásával a normál működés helyreállítható-e. Így például az intézmény tőke- és finanszírozási struktúrájának megfelelőségét is áttekinti. Ha a felügyelet úgy ítéli meg, hogy a helyreállítási terv megfelelő, átadja azt a szanálási hatóságnak, amely viszont azt vizsgálja, hogy vannak-e olyan tényezők a tervben, amelyek megghiúsítják az intézmény szanálhatóságát (például az intézmény olyan eszköz értékesítését tervezi, ami nem eladható).

Ahogy a bevezetőben már szó esett róla, a nemzetközi szinten működő bankok tevékenységének nemzeti szinten történő szabályozása veszélyeztetheti a pénzügyi stabilitást. A szanálási rendelet szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az EU-szintű anyaintézetek (anyabankok, amelyeknek vannak leánybankjai más tagországban) csoportszintű helyreállítási tervet készítsenek, és azt benyújtsák az összevont felügyeletet ellátó felügyeletnek (ez nagyon sok esetben az Európai Központi Bank). Ezt a tervet (amennyiben az megfelel a követelményeknek) a konszolidált felügyeletet ellátó hatóság a többi hatóság számára is megküldi: a csoportszintű szanálási hatóságnak, az érintett leányvállalati felügyeleteknek és szanálási hatóságoknak.

Az anyabank által jóváhagyott csoportszintű helyreállítási terv célja, hogy biztosítsa a csoportszintű pénzügyi stabilitást, a csoporttagok pénzügyi stabilitását, tartalmazza azokat az intézkedéseket, amelyeket csoportszinten kell megvalósítani. Akkor fogadható el a terv, ha különböző forgatókönyvek esetén megfelelő számú és intenzitású intézkedés szerepel a nehéz helyzetbe jutott csoport tevékenységének helyreállítására. Azt is vizsgálja a konszolidált felügyelet, hogy az adott intézkedés alkalmazható-e a csoporton belül, van-e valamilyen akadály a belső tőke áramlásának vagy valamilyen kötelezettség más csoporttag általi kiegyenlítésének.

A helyreállítási terv adatait is használva a szanalási hatóságnak minden egyes olyan intézmény esetén, amelyre nem vonatkozik a konszolidáció, szanalási tervet, a csoportszintű szanalási hatóságnak pedig csoportszintű szanalási tervet kell készítenie, amelyet évente felül kell vizsgálnia. A csoport szanalási terve tartalmazza a csoport egységeire lebontott szanalási intézkedéseket, elemzi azt, hogy a szanalási eszközök mikor, milyen mértékben használhatók, elemzi a koordinált szanalást akadályozó tényezőket, valamint a szükséges intézkedéseket, amennyiben a csoportnak harmadik országbeli tagja is van. Továbbá tartalmazza azokat az intézkedéseket, amelyekkel a társaság egyes funkcióit, üzleti tevékenységét leválaszthatják az egészről, annak érdekében, hogy a szanalás megtörténjen, valamint a csoportos szanalás finanszírozhatóságának elemzését is magában foglalja. Fontos szabály, hogy a szanalási terv egyik országot sem érintheti aránytalanul hátrányosan.

Az irányelv hatálybalépésével a felügyelet számos többletjogosultságot kap a korai beavatkozás fázisában. Utasíthatja például a menedzsmentet, hogy a helyreállítási tervének egyes intézkedéseit hajtsa végre, vagy jogosulttá válik arra, hogy az intézkedések meghozatalához összehívja a közgyűlést, de akár utasíthatja a menedzsmentet a korábbi stratégia módosítására is. Sőt lehetősége van arra, hogy a vezető testületekben bizonyos személyek megbízatását megszüntesse, vagy az intézmény pénzügyi helyzetének jelentős romlásakor akár az egész vezető testületet is elmozdíthatja a helyéről. Ha még ez sem bizonyul elégségesnek, legfeljebb egyéves időszakra vagyonfelügyelőt nevezhet ki a felügyelet.

A szanalás megindítása

Az irányelv pontos feltételeket szab arra, hogy mikor indítható szanalási eljárás. Csak abban az esetben indítható el az eljárás, ha a felügyelet úgy ítéli meg, hogy az intézmény csődhelyzetben van, vagy csődbe jut, továbbá sem a befektetők, sem további felügyeleti intézkedés nem mentheti meg a bankot a fizetésektelenségtől, és csak a közérdeket szolgáló szanalás segíthet. A döntés meghozatalához figyelembe kell venni azt is, hogy megvan-e a veszélye annak, hogy a tőkekövetelmények megsértése miatt a hatóságnak vissza kell vonnia az intézmény engedélyét, esetleg a közeljövőben az eszközök értéke alacsonyabb lesz-e a kötelezettségek értékénél, vagy előreláthatóan tudja-e fizetni kötelezettségeit a hitelintézet.

A szanalás levezetésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy a követelés kielégítési sorának végén a részvényeseknek kell állniuk, ez előtt pedig a hitelezőknek.

A bank szanalásának kezdetén a bank vezető testületét le kell váltani, és érvényre kell juttatni azt az elvet, hogy természetes és jogi személyek polgári és büntetőjogi felelősséggel tartoznak a bank csődhelyzetéért. Figyelemmel kell lenni továbbá arra, hogy egyetlen hitelező sem szenvedhet el nagyobb veszteséget ahhoz viszonyítva, mint ha normál felszámolási eljárás folyna az intézmény ellen.

A szanalás megkezdése előtt független személynek értékelnie kell az intézmény eszközeit és forrásait annak érdekében, hogy a szanalási intézkedés hatékony legyen, és hogy megfelelő ismeret álljon rendelkezésre az intézmény vagyonáról.

A következő szanalási – együtt vagy külön-külön alkalmazható – eszközök állnak a szanalási hatóság rendelkezésére:

- a) a vagyon értékesítése,
- b) áthidaló intézmény alkalmazása (áthidaló intézményi mechanizmus),
- c) a (tárgyi és forgó) eszköz leválasztása (vagy másképpen eszközzelkülönítés),
- d) az adósság leírása (hitelezői feltökésítés).

A VAGYON ÉRTÉKESÍTÉSÉNEK ESZKÖZE • Az üzletértékesítés eszközének alkalmazásakor a szanalási hatóság vagy a szanalás alatt álló intézmény részvényeit, vagy az intézmény eszközeit, jogosultságait, kötelezettségeit értékesíti. A vevőt jogutódnak kell tekinteni, minden korábbi jog, tagság (klíringrendszerek, befektetővédelmi és betétbiztosítási rendszerek, tőzsdei tagság) megilleti a vevőt. A szanalási hatóságnak az értékesítés során számos követelményt kell teljesítenie. Ügyelnie kell az összeférhetetlenség szabályainak betartására, az adásvétel átláthatóságának biztosítására, a vevők közötti jogosulatlan előny kizárására, a folyamat gyors lebonyolítására és a lehető legmagasabb ár elérésére.

AZ ÁTHIDALÓ INTÉZMÉNY ALKALMAZÁSÁNAK ESZKÖZE (ÁTHIDALÓ INTÉZMÉNYI MECHANIZMUS) • A szanalási hatóság áthidaló intézményt is alkalmazhat a szanalási folyamatban. Ebben az esetben a hatóság jogosult a részvényesek hozzájárulása nélkül a társaság eszközeit, jogait, kötelezettségeit, részvényeit átadni egy áthidaló intézménynek. Az áthidaló intézmény köztulajdonban áll, amely felett a szanalási hatóságnak ellenőrző befolyása van, és amelyet azért hoztak létre, hogy a szanalandó társaság kritikus funkciót fenntartsa, átvegye a részvényeket, jogokat kötelezettségeket, eszközöket, és később értékesítse ezeket. Az áthidaló intézményt vezető testületet a szanalási hatóság nevezi ki, meghatározza a testület tagjaink javadalmazását, az áthidaló intézmény stratégiáját, kockázati profilját. Az áthidaló intézmény vezetésének arra kell törekednie, hogy fenntartsa a hitelintézet kritikus funkcióit, és a lehető legjobb feltételek mellett eladja magát az áthidaló intézményt.

Fontos szempont, hogy a szanalási hatóságnak biztosítania kell, hogy az áthidaló intézmény által átvett kötelezettségek értéke ne legyen nagyobb, mint az átvett jogok és eszközök értéke. Tehát az áthidaló intézményhez nem minden kötelezettség kerül át, azonban minden korábbi jog, tagság (klíringrendszerek, befektetővédelmi és betétbiztosítási rendszerek, tőzsdei tagság) megilleti az áthidaló intézményt.

A (TÁRGYI ÉS FORGÓ) ESZKÖZ LEVÁLASZTÁSÁNAK ESZKÖZE (VAGY MÁSKÉPPEN AZ ESZKÖZZELKÜLÖNÍTÉSI ESZKÖZ) • Az eszközleválasztás alkalmazásakor a szanalási hatóság jogosult a szanalás alatt lévő hitelintézet eszközeinek, jogainak és kötelezettségeinek egy eszközkezelő szervezetbe való átvitelére. Az eszközkezelőnek köztulajdonban kell lennie, a szanalási hatóság ellenőrzési jogot gyakorol felette. Míg az áthidaló intézmény fő feladata a szanalandó intézmény kritikus funkcióinak fenntartása, addig az eszközkezelőnek történő átadás célja az, hogy az eszközöket, jogokat lehető legmagasabb áron értékesítsék. A befolyó ellenérték a szanalás alatt álló intézményt

illeti, de ennek kifizetése az eszközközkezelő által kibocsátott kötvénnyel is teljesíthető. Az eszközközkezelő a szanalás folyamatában nemcsak a szanalási hatóságtól, hanem az áthidaló intézménytől is átvehet eszközöket.

AZ ADÓSSÁGLEÍRÁS ESZKÖZE (HITELEZŐI FELTŐKÉSÍTÉS) • A nehéz helyzetben lévő hitelintézetek életben tartásának szanalási költségeit jelentős részben eddig végső soron az adófizetők állták, az irányelv elfogadásával azonban a hitelezők és a tulajdonosok lesznek az első számú költségviselői a hitelintézetek szanalásának. Ez a mechanizmus a részvények törlésével (esetleg felhívításával), az adósságleírással vagy a hitelezői feltőkésítés eszközének alkalmazásával valósul meg.

Az adósságleírás eszközének választásával a követelések értékét csökkenti a szanalási hatóság, a hitelezői feltőkésítésnél pedig a kötelezettségeket tőkévé alakítja. Mindkét megoldás bármely kötelezettség esetén használható, ha az nem biztosított betét, nem fedezettel biztosított kötelezettség, nem jár le hét napon belül, nem munkabérfizetési kötelezettség, nem olyan szállítóval szembeni kötelezettség, amely nélkülözhetetlen a napi feladatok ellátásához.

Az adósságleírás eszközének alkalmazásakor a veszteségviselés sorrendjének első helyén a részvényesek szerepelnek, majd a hitelezők következnek.

Annak érdekében, hogy az adósságleírás eszközt alkalmazni lehessen, megfelelő mértékű (adósságleírásnál) figyelembe vehető kötelezettséggel kell rendelkeznie a banknak, azaz teljesülnie kell a következő összefüggésnek:

$$\frac{SZT + FVK}{SZT + FVK + FNVK} \cdot 100 > IM, \quad (1)$$

ahol *SZT* a szavatoló tőke, *FVK* az adósságleírásnál figyelembe vehető kötelezettség, *FNVK* az adósságleírásnál figyelembe nem vehető minden más kötelezettség, *IM* intézményspecifikus minimumkövetelmény.

Az (1) nevezőjében

$$FVK + FNVK = K, \quad (2)$$

ahol *K* az összes kötelezettség.

Az intézményspecifikus minimumkövetelmény (*IM*) értékét a szanalási hatóság számos kritérium figyelembevételével maga állapítja meg intézményenként, tehát nincs egységesen meghatározott szint, azonban az EU-szintű anyavállalatnak konszolidáltan is meg kell felelnie a konszolidált szanalási hatóság által meghatározott, a leányvállalati szanalási hatóságokkal egyeztetett minimumkövetelményeknek.

Az eszköz alkalmazásakor a következő sorrendet kell betartania a szanalási hatóságnak: először az elsődleges alapvető tőke megfelelési mutatóban szereplő tőkeelemeket kell csökkenteni, majd a kiegészítő alapvető tőkeelemeket kell leírni, ezután a járulékos tőkeinstrumentumok következnek, ezeket a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok követik. Amennyiben ez is kevésnek bizonyul, akkor a normál fizetéseképtelenségi eljárás kielégítési sorrendjében kell csökkenteni a leírható, illetve az átalakítható kötelezettségek összegét.

Vegyünk egy egyszerű példát! Tegyük fel, hogy a szanalási hatóság 987 egységnyi leírásról dönt. Az 1. táblázat mutatja, hogyan alakul a különböző instrumentumok értéke.

1. táblázat

A veszteségek leírásának sorrendje (fiktív adatok, egységekben)

Forrás	A forrás értéke az adósságleírás előtt	Leírva	Halmazott leírás	A forrás értéke az adósságleírás után
Elsődleges alapvető tőkeelemek	428	428	428	0
Kiegészítő alapvető tőkeelemeket	98	98	526	0
Járulékos tőkeinstrumentumok	125	125	651	0
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	258	258	909	0
Más leírható, átalakítható kötelezettségek	3215	78	987	2228

Akkor és csak akkor lehet leírni, átalakítani egy instrumentumhoz tartozó forrást, ha az instrumentumot sorrendben megelőző instrumentum már le lett írva. Ennek az az eredménye, hogy a szanalás költségeit legelőször a tulajdonosok viselik.

Határokön átnyúló tevékenységű csoportok szanalása

A csoportszintű szanalási hatóságoknak szanalási kollégiumokat kell létrehozniuk. A kollégiumoknak az érintett nemzeti szanalási hatóságok képviselői is tagjai. A kollégiumok keretét biztosítanak a csoportszintű szanalási tervekhez kapcsolódó információcseréhez, a csoportszintű szanalhatóság megállapításához, döntéshozatalhoz, a csoportszintű szanalási programok indításához, finanszírozási rendszerek összehangolásához, minimumkövetelmények meghatározásához.

Ha egy leányvállalatra vonatkozóan a szanalási hatóság szanalási intézkedést foganatosít, erről értesítenie kell a csoportszintű szanalási hatóságot, az összevont felügyeletet és a szanalási kollégiumot. A fenti kötelelem fordítva is igaz: amennyiben egy uniós anyavállalat tekintetében szanalási intézkedésre van szükség, akkor a csoportszintű szanalási hatóság értesíti a csoportszintű felügyeletet és a kollégium tagjait. Az értesítésnek tartalmaznia kell a szükségesnek vélt szanalási vagy fizetéseképtelenségi intézkedéseket. Mindkét esetben egy tagállam szanalási hatósága kinyilváníthatja, hogy nem ért egyet a tervezett szanalási intézkedésekkel. Ebben az esetben az összehangolt szanalást csak azon tagállamok hajtják végre, amelyek nem emeltek kifogást. Ez azt jelenti, hogy egy tagországban működő leányvállalat a tagállam szanalási hatóságának döntése alapján kimaradhat a csoport más tagjait érintő szanalási intézkedésekből.

A tagállamoknak különböző lehetőségük van *szankciók alkalmazására*. Szankció lehet a felelős személyek (például intézményi menedzsment) nyilatkozatban való megjelölése, felszólítás arra, hogy a felelős személy tartózkodjon a magatartás megismétlésétől, hagyjon fel azzal, továbbá az érintett személy időleges eltiltása a vezetői funkció

gyakorlásától, jogi személy esetén a nettó árbevétel 10 százalékig terjedő, természetes személy esetén ötmillió euróig terjedő bírság kiszabása vagy a szanálást előidéző cselekményből származó haszon összegének kétszereséig terjedő bírság kivetése.

A szanálási mechanizmus finanszírozása

Az irányelv előírása szerint a szanálási hatóság a szanálási alap pénzét a szanálás alatt álló intézmény – annak leányvállalatai, valamint az áthidaló és a vagyongkezelő intézmények – eszközeinek és kötelezettségeinek garantálására, ezen intézményeknek történő hitel nyújtására, a szanálás alatt álló intézmény eszközeinek megvásárlására, az áthidaló és a vagyongkezelő intézmény tevékenységéhez való hozzájárulásra, más finanszírozási rendszereknek történő kölcsön nyújtására vagy ezek kombinációjára fordíthatja. A szanálásfinanszírozási rendszer azonban nem vehető igénybe az intézmény feltökésítésére, veszteségének fedezetére. A tagállamoknak 2024. december 31-ére kell elérniük az úgynevezett célszintet, amely a biztosított betétek 1 százalékának megfelelő összeg. Ez azt jelenti, hogy a betétbiztosítási rendszerrel együtt erre az időpontra a biztosított betétek 1,8 százalékát kell felhalmozni a betétbiztosítási és a szanálási alapokban. Míg azonban a betétbiztosítási alapok nemzeti kezelésben maradnak, addig az euróövezet tagállamai esetében egy átmeneti időszak után a szanálásra rendelkezésre álló keret az Egységes Szanálási Alapban halmozódik.

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a területükön engedélyezett intézmények – az európai uniós fióktelepeket is beleértve – előzetes hozzájárulást fizessenek a célszint eléréséhez. Az előzetes hozzájárulás mértéke arányos, amely kisebb módosításokkal a (3) képlet szerint határozható meg:

$$EHA = \frac{K - BB}{AK - ABB}, \quad (3)$$

ahol az EHA az előzetes hozzájárulás aránya, K a hitelintézet összes kötelezettsége, BB a kötelezettségekből a biztosított betétek értéke, AK a tagállami összevont kötelezettségek értéke, ABB a tagállami összevont kötelezettségek értékéből az összevont biztosított betétek.

Ez azt jelenti, hogy az adott évi befizetés bankok közötti megosztása a nem biztosított betétek arányában történik. Minél nagyobb a nem biztosított kötelezettségek aránya egy banknál, annál nagyobb a befizetési kötelezettség.

A szanálási alapok várható vagyona

Vizsgálatunk célja annak meghatározása, hogy 2024 után várhatóan milyen nagyságú keret áll rendelkezésre a szanálás finanszírozására Európában. Kalkulációnkat két részre kell osztani: egyrészt meg kell határoznunk az Egységes Szanálási Alap

várható vagyonát, másrészt becslést kell adunk a monetáris unió kívüli tagállamok szanálási alapjainak várható összegére.

Az Európai Bizottság egy közleményében deklarálta, hogy az Egységes Szanálási Alap vagyonának célszintje 55 milliárd euró (EC [2014a]). Figyelembe véve azt, hogy az Egységes Szanálási Alap vagyona az euróövezet biztosított betéti állományának 1 százaléka lesz 2024 végére, a következőben ismertetett számításunk szerint az 55 milliárd eurós érték alulbecsült, az Alapban várhatóan ettől nagyobb összeg áll majd rendelkezésre szanálás finanszírozására.

A számításunk során az Európai Bizottság által készített biztosított betétek nagyságára vonatkozó felmérés adataiból indulunk ki (*Cannas és szerzőtársai* [2014]). A Bizottság először 2007-ben, majd 2009-ben a betétbiztosítással védett banki elhelyezések mértékére végzett felmérést (*Cariboni–Uboldi* [2008], EC [2009]). Ezt a felmérést megismételte 2013-ban is (*Cannas és szerzőtársai* [2014]). A felmérésben a tagállamok betétbiztosítási rendszerei szolgáltatott adatot, azonban néhány esetben ezek hiányosak voltak. A hiányzó adatokat a Bizottság az Európai Központi Banktól szerezte be. A felmérések alapján a 2005., 2007., 2011. és 2012. év végi adatok állnak rendelkezésünkre.

Ahogy korábban említettük, az euróövezet tagállamai esetében az Egységes Szanálási Alap is része a finanszírozási rendszernek. Ennek az egységes alapnak a létrejöttét nagyon sok vita előzte meg. Kompromisszumok eredményeképpen – noha maga az alap működési mechanizmusa a szanálási rendeletben (*Európai Parlament és Tanács* [2014c]) szabályozva van – az abba történő befizetések tagállamokat terhelő mértéke, ütemezése nincs rögzítve. Ez csak egy kormányközi megállapodás keretében szabályozott (*Council of the European Union* [2014]) folyamat, amelynek lényege, hogy a tagállamok ugyan 2016 júniusában elkezdik feltölteni az alapot, azonban annak csak egy része közös az átmeneti időszakban. E szerint az első évben a teljes rendelkezésre álló keret 40 százaléka fordítható nem nemzeti célú szanálásra, a második évben 60 százalékos ez a mérték, míg ezután, hat év alatt évente $6\frac{2}{3}$ százalékkal nő ez az érték. Abból kiindulva, hogy a Európai Bizottságnak a biztosított betétek nagyságára vonatkozó felmérése szerint 2012 végén 5 millió 212 ezer 705 euró¹ volt a biztosított betétek értéke az euróövezetben, és feltéve azt, hogy az Egységes Szanálási Alap egyenletes befizetések révén töltődik fel, a kötelező egyszázalékos mértéket figyelembe véve, az átmeneti időszakban várhatóan nem nemzeti célú szanálásra a 3. ábrán megadott mértékű keret áll rendelkezésre az euróövezetben változatlan biztosított betéti állomány mellett.

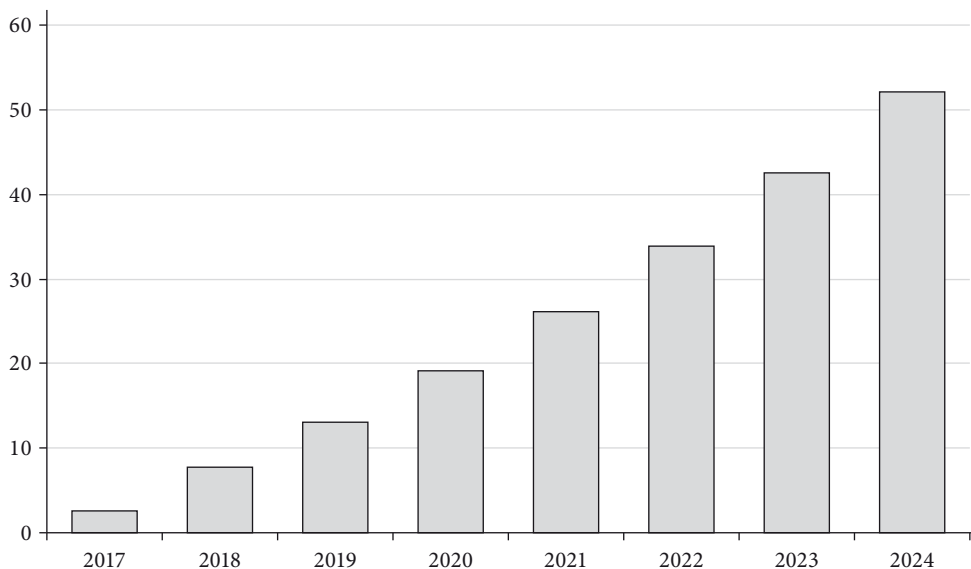
A 2012-es adatokra alapozva (azokat változatlan értéként elfogadva), 2024 után várhatóan több mint 52 milliárd euró lesz az Egységes Szanálási Alap vagyona. Ez az összeg a nemzeti befizetések arányától függetlenül az euróövezet tagállamaiban nehéz helyzetbe kerülő bármely bank szanálására fordítható. A 4. ábra mutatja, hogy 2024 után várhatóan mennyi lesz a nem euróövezeti tagok számára – amennyiben továbbra sem lesznek tagjai az euróövezetnek – a nemzeti szanálási alapokban rendelkezésre álló befizetések értéke (2012-es adatok alapján, ahol a feltöltött összeg egyenlő a biztosított betétek 1 százalékaival):

¹ Mivel időközben az euróövezet tagországai lettek, a Bizottság eredeti kalkulációjától eltérően ez az összeg már Lettország és Litvánia adatait is tartalmazza.

3. ábra

Nem nemzeti célú szanalásra rendelkezésre álló keret az euróövezetben (milliárd euró)

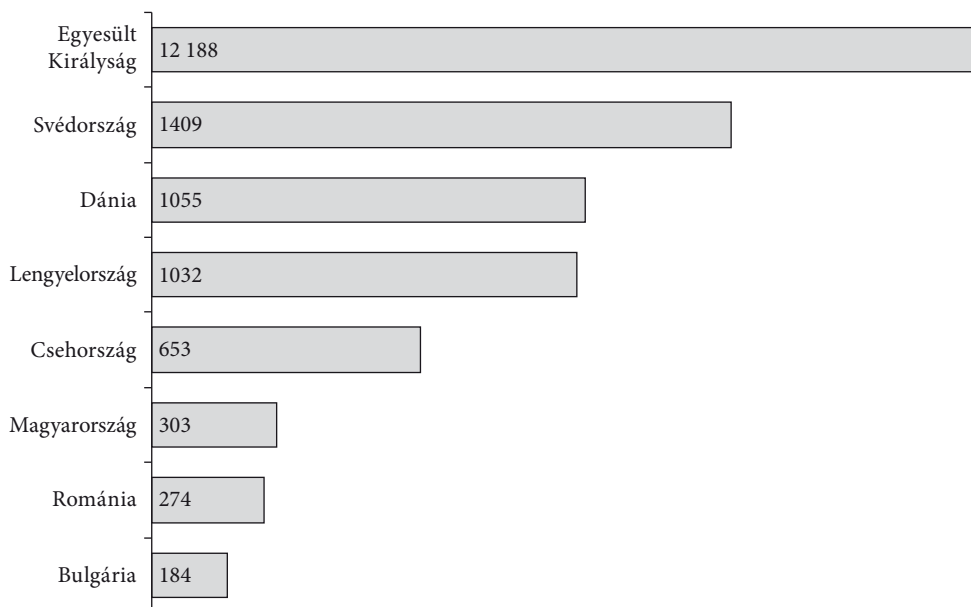
Milliárd euró

Forrás: saját szerkesztés Cannas és szerzőtársai [2014] adatait alapján.

4. ábra

A nem euróövezeti tagállamok nemzeti szanalási alapjainak várható nagysága 2024 után (millió euró)

Forrás: saját szerkesztés Cannas és szerzőtársai [2014] adatait alapján.

Mivel a fent említett, Bizottság által készített felmérés a biztosított betétek nagyságára vonatkozott és a szanalási alapba történő befizetések gyakorlatilag ezektől a betétektől függenek (ezek 1 százaléka), így a különböző szanalási alapok (euróvezeti tagállam esetén az Egységes Szanalási Alap, más tagállam esetén a nemzeti szanalási alap) várható vagyonára becslést tudunk adni.

Számításunkat azonban nehezíti, hogy a biztosított betétek állománya nem állandó, évről évre változik. A 3. és 4. ábra elkészítésénél abból indultunk ki, hogy a felmérés 2012-es adatai változatlanul maradnak. A biztosított betéti állományok változása sokféle tényezőtől függhet. Befolyásolhatja például a székhely szerinti ország lakosságának száma, az ország GDP-je, a munkanélküliség mértéke, a különböző intézmények különböző piaci részesedése egy tagállamban stb. Számításunk leegyszerűsítése miatt most vessük össze az anyaországi GDP-t az adott országban (az Európai Bizottság által) kimutatott biztosított betétek nagyságával a 2012-es adatok alapján. Az 5. ábrából kiderül, hogy szoros kapcsolat van a tárgyévi nemzeti GDP és a tárgyév végén meglévő biztosított betéti állomány között.

Figyelembe véve azt, hogy a biztosított állomány folyamatosan változik, a 2024. év végén várható biztosított betéti állomány meghatározásához lineáris regressziót alkalmazunk, ahol a biztosított betétállomány a nemzeti GDP értékének függvénye. Ekkor a lineáris regressziós egyenes egyenlete

$$\hat{y} = 12\,681,7 + 0,542x. \quad (4)$$

Az R^2 kifejezetten magas (0,95). Ez arra utal, hogy a modellünk megfelelő, a GDP nagyságtól jelentősen függ a biztosított betétek értéke. A képlet az fejezi ki, hogy 1 eurós GDP-növekedés a biztosított betét állományban 0,5424 eurós növekedést generál.

Ezután már csak a GDP-változás mértékét kell meghatároznunk, azaz az egyes országok 2024. évi várható GDP-jét kell becsülnünk. Számításunkban elfogadjuk az Európai Bizottság 2014. negyedik negyedévi GDP-változásra vonatkozó becslését (EC [2014b]), amely 2016-ig határozza meg a GDP várható alakulását. A 2017–2024-es időszakra vonatkozó változásokra négy forgatókönyv szerint számoljuk ki, ahol minden egyes tagországra vonatkozóan nulla-, egy-, két- és háromszázalékos átlagos növekedéssel kalkulálunk.

A 2. táblázat a különböző forgatókönyvek alapján számított biztosított betétállományok várható értékének 1 százalékat mutatja 2024. december 31-re vonatkozóan az Európai Unió tagállamaiban.

2. táblázat

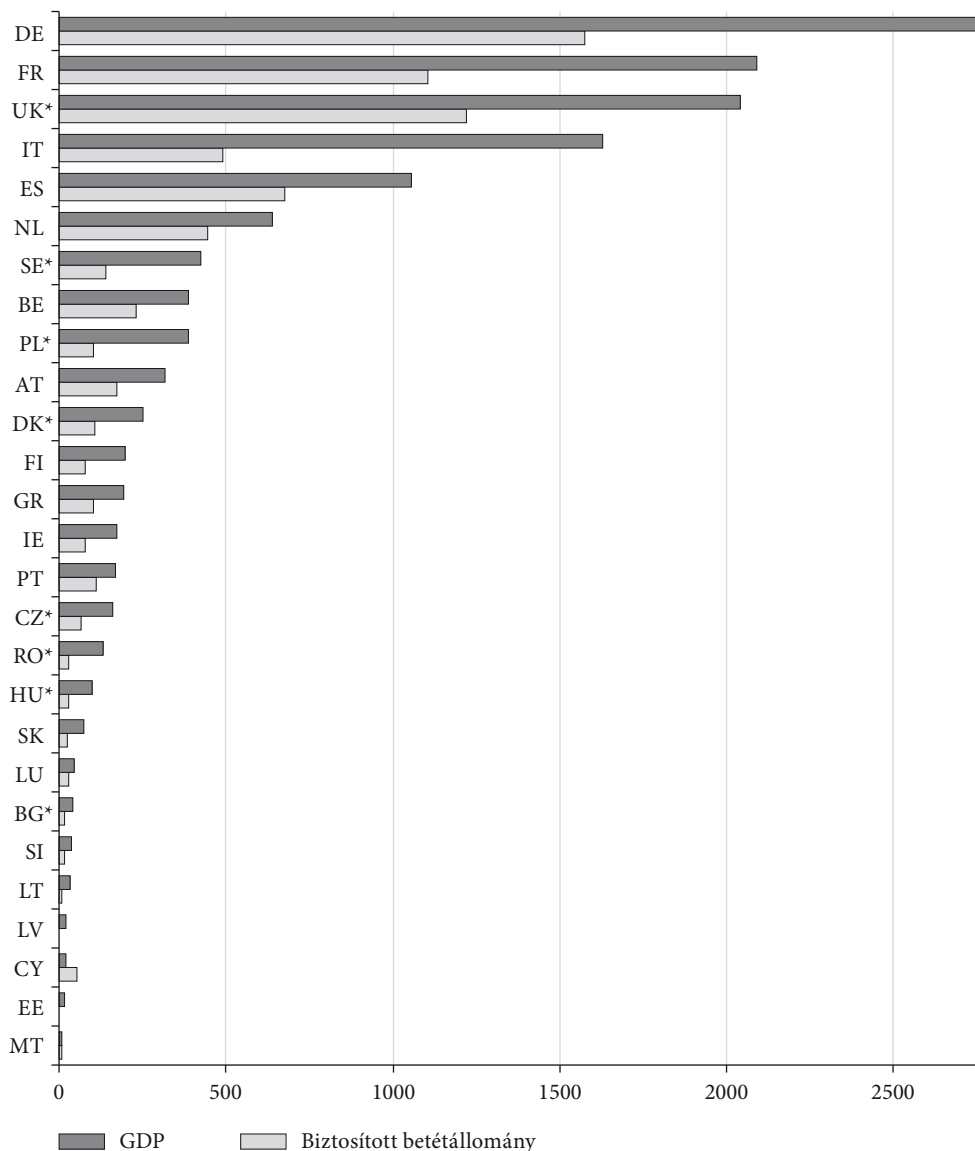
A biztosított betétállományok várható értékének 1 százaléka 2024. december 31-én (millió euró)

	Átlagos növekedés			
	0 százalék	1 százalék	2 százalék	3 százalék
Egységes Szanalási Alap	54 529	59 158	64 120	69 434
Nemzeti szanalási alapok	18 694	20 416	22 261	24 237

Forrás: EC [2014a] alapján saját számítás.

5. ábra

A tagországok 2012. évi GDP-je és a tagország biztosított betéteinek állománya 2012. december 31-én (milliárd euró)

MT: Málta; EE: Észtország; CY: Ciprus; LV: Lettország; LT: Litvánia; SI: Szlovénia; BG: Bulgária; LU: Luxemburg; SK: Szlovákia; HU: Magyarország; RO: Románia; CZ: Csehország; PT: Portugália; IE: Írország; GR: Görögország; FI: Finnország; DK: Dánia; AT: Ausztria; PL: Lengyelország; BE: Belgium; SE: Svédország; NL: Hollandia; ES: Spanyolország; IT: Olaszország; UK: Egyesült Királyság; FR: Franciaország; DE: Németország.

* A csillaggal jelölt országok nem tagjai az euróövezetnek. A horvát biztosított betéti állományra vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat, így nem szerepeltettük az ábrában.

Forrás: saját szerkesztés *Cannas és szerzőtársai* [2014] adatai alapján.

Mivel a szanalási rendelet, illetve a szanalásról szóló irányelv a szanalási alapok vagyontát gyakorlatilag a biztosított betéti állomány 1 százalékában határozza meg, a fenti értékek az Egységes Szanalási Alap várható vagyontát és a nem euróövezeti tag-államok nemzeti szanalási alapjainak összesített várható vagyontát mutatja.

Látható, hogy a Bizottság által előírt szint már akkor is teljesül, ha 2017 után egyáltalán nincs gazdasági növekedés a térségben, azaz az Egységes Szanalási Alap tervezett 55 milliárd eurós vagyona alultervezett, annak várhatóan jelentősen magasabb lesz az értéke. Ezt úgy is megfogalmazhatjuk, hogy a biztosított betétek értékének 1 százalékában meghatározott célszint alkalmazása azt jelenti, hogy az Egységes Szanalási Alap vagyona 2024-re jelentősen meghaladja az előre deklarált 55 milliárd eurós szintet.

Hivatkozások

- AVARO, M.–STERDYNYIAK, H. [2014]: Banking Union: a solution to the euro zone crisis, Sciences Po publications, <http://spire.sciencespo.fr/hdl:/2441/144pedpca18ff8v7fh3tvnp99m/resources/artmahs-r132.pdf>.
- CANNAS, G.–CARIBONI, J.–VEISARI, L. K.–PAGANO, A. [2014]: Updated estimates of EU eligible and covered deposits. European Commission, Joint Research Centre, Institute for the Protection and Security of the Citizen, <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/updated-estimates-eu-eligible-and-covered-deposits?search>.
- CARIBONI, J.–UBOLDI, A. [2008]: Investigating the efficiency of EU Deposit Guarantee Schemes, European Communities, Luxembourg, <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC48944/jrc%20s%26t%20dgs%20eff.pdf>.
- CLAESSENS, S.–HERRING, R. J.–SCHOENMAKER, D. [2010]: A Safer World Financial System: Improving the Resolution of Systemic Institutions. Geneva Reports on the World Economy 12. International Center for Monetary and Banking Studies, Genf, personal.vu.nl/d.schoenmaker/Geneva12.pdf.
- CONSTÂNCIO, V. [2013]: Towards the Banking Union. EU Regulation and Supervision “Banking and Supervision under Transformation” című előadás a 2. FIN–FSA-konferencián. Financial Supervisory Authority, Helsinki, február 12. <http://www.ecb.int/press/key/date/2013/html/sp130212.en.html>.
- COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION [2014]: Agreement on the Transfer and Mutualisation of Contribution to the Single Resolution Fund. Ecofin, Brüsszel, http://www.true-sale-international.de/fileadmin/tsi_downloads/ABS_Aktuelles/Regulierung/ST_8457_2014_INIT_EN.pdf.
- EC [2009]: JRC Report under Article 12 of Directive 94/19/EC as amended by Directive 2009/14/EC. European Commission, http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/guarantee/jrc-rep_en.pdf.
- EC [2014a]: Finalising the Banking Union: European Parliament backs Commission’s proposals (Single Resolution Mechanism, Bank Recovery and Resolution Directive, and Deposit Guarantee Schemes Directive). Statement, European Commission, Brüsszel, április 15. http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-119_en.htm.
- EC [2014b]: European Economic Forecast, Autumn 2014. European Economy, 7|2014. http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2014/pdf/ee7_en.pdf.
- ENGINEER, M.–SCHURE, P.–GILLIS, M. [2012]: A Positive Analysis of Deposit Insurance Provision: Regulatory Competition Among European Union Countries. Journal of Financial Stability, Vol. 9. No. 4. 530–544. o.

- EURÓPAI PARLAMENT ÉS TANÁCS [2013a]: Az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelve (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2013.176.01.0001.01.HUN.
- EURÓPAI PARLAMENT ÉS TANÁCS [2013b]: Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2013.176.01.0001.01.HUN.
- EURÓPAI PARLAMENT ÉS TANÁCS [2014a]: Az Európai Parlament és a Tanács 2014/49/EU irányelve (2014. április 16.) a betétbiztosítási rendszerekről, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0049&from=EN>.
- EURÓPAI PARLAMENT ÉS TANÁCS [2014b]: Az Európai Parlament és a Tanács 2014/59/EU irányelve (2014. május 15.) a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0059&from=HU>.
- EURÓPAI PARLAMENT ÉS TANÁCS [2014c]: Európai Parlament és a Tanács 806/2014/EU (2014. július 15.) rendelete a hitelintézeteknek és bizonyos befektetési vállalkozásoknak az Egységes Szanálási Mechanizmus keretében történő szanálására vonatkozó egységes szabályok és egységes eljárás kialakításáról, valamint az Egységes Szanálási Alap létrehozásáról és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0806&rid=3>.
- GROS, D.–SCHOENMAKER, D. [2014]: European Deposit Insurance and Resolution in the Banking Union. *Journal of Common Market Studies*, Vol. 52. No. 3. 529–546. o.
- HOWARTH, D.–QUAGLIA, L. [2014]: The Steep Road to European Banking Union: Constructing the Single Resolution Mechanism. *Journal of Common Market Studies*, Vol. 52. No. S1. 125–140. o. <http://hdl.handle.net/10.1111/jcms.12178>.
- MICOSSI, S.–BRUZZONE, G.–CARMASSI, J. [2013]: The New European Framework for Managing Bank Crises. *Centre for European Policy Studies*, No. 304. Brussels.
- MÓRA MÁRIA [2013]: Mit is ér a bankunió fiskális integráció nélkül? *Hitelintézeti Szemle*, 12. évf. 4. sz. 326–350. o.
- PISANI-FERRY, J.–SAPIR, A.–VÉRON, N.–WOLFF, G. B. [2012]: What kind of European Banking Union? *Bruegel Policy Contribution*, No. 12. <http://www.bruegel.org/publications/publication-detail/publication/731-what-kind-of-european-banking-union/>.
- SCHOENMAKER, D. [2011]: The financial Trilemma. *Duisenberg School of Finance–Tinbergen Institute Discussion Paper*, TI 11-019/DSF 7. papers.tinbergen.nl/11019.pdf.
- TANÁCS [2013]: A Tanács 1024/2013/EU rendelete az Európai Központi Banknak a hitelintézetek prudenciális felügyeletére vonatkozó politikákkal kapcsolatos külön feladatokkal történő megbízásáról, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1024&qid=1424419209786&from=HU>.
- TÓTH JÓZSEF [2014]: Az európai egységesített bankfelügyeleti tevékenység. *Külgazdaság*, 61. évf. 5–6. sz. 43–66. o.
- VAN ROMPUY, H. [2012]: Towards a genuine Economic and Monetary Union. Report by President of the European Council, European Council, Brüsszel, http://ec.europa.eu/economy_finance/crisis/documents/131201_en.pdf.